

NUORET VALTAAVAT TALON – MITÄ VOI TEHDÄ? Kokemuksia Turusta

Tämä paperi on kirjoitettu Turun Lausteen kaupunginosan nuorisotilan ohjaajien¹ suullisen tiedonannon pohjalta. Lauste on 1970-luvulta lähtien rakennettu suhteellisen tyypillinen suomalainen lähiö Turun itäpuolella. Suurin osa asuintaloista on kerrostaloja ja vuokra-asuntojen määrä on merkittävä. Lausteella asuu kulttuurisilta taustoiltaan moninainen joukko ihmisiä ja kansalaisuuksien sekä puhuttujen kielten kirjo on suuri.

Lausteen nuorisotalon tilanne ja kävijäkunta ovat muuttuneet viimeisen viiden vuoden aikana merkittävästi. Kosovolaistaustaisten poikien hallitsemasta tilasta on tullut enemmänkin koko alueen nuorten paikka. Tällä hetkellä avointen iltojen asiakkaista puolet on maahanmuuttajataustaisia ja puolet kantaväestön nuoria. Alkutilanne viisi vuotta sitten oli kuitenkin erilainen. Nuorisotilan kanssa samassa talossa on monikulttuurinen yhdistys, jonka puitteissa toimi varsin aktiivinen kosvoolaistaustaisten miesten ryhmä. Nuorisotyöntekijöiden tulkinnan mukaan, osin edellisestä johtuen, kosvoolaistaustaiset pojat ottivat seinän takana olevan nuorisotilan haltuun ja kokivat sen omakseen. Muiden nuorisoryhmien tai yksittäisten nuorten talolle tuleminen ei onnistunut kivuttomasti ilman konflikteja.

Yhden ryhmän hallitsevuuden lisäksi nuorisotila oli ikään kuin kaaosmaisessa tilassa. Tilalla oli levotonta ja ohjaajat vaihtuivat todella tiuhaan, jopa parin viikon välein. Harva ohjaaja halusi tulla talolle töihin. Rungas ohjaajien vaihtuvuus saattoi johtaa siihen, että nuoret eivät kokeneet heistä välitettävän; ”kukaan ei halua meitä” saattoi kuulua toteamus nuorten suusta. Niinpä ohjaajan tullessa kesän jälkeen takaisin, nuoret olivat monella äänellä ihmetelleet, kuinka ihmeessä tämä halusi vielä tehdä töitä heidän kanssaan.

Edellä kuvatussa jatkuvan muutoksen ja vaihtuvuuden tilassa luottamuksen ja turvallisuuden tunteen rakentaminen on ymmärrettävästi vaikeaa. Ohjaajien tulkinnan mukaan taloa hallinneet nuoret testasivat kuinka paljon on mahdollista ”kiukutella” uudelle ohjaajalle. Nuorille vaikutti olevan tärkeää hallita juuri tätä tilaa, koska muita paikkoja heille ei välttämättä ollut. Olennaista kuitenkin voi olla, että rajujenkin konfliktien jälkeen ohjaaja tulee yhä uudelleen takaisin rakentaen näin luottamusta ja pysyviä siteitä nuoriin.

Jatkuvasta ohjaajien vaihtumisesta johtuen talolle ei myöskään saatu luotua järjestystä – talolla ei yksinkertaisesti ollut yhteisesti sovittuja sääntöjä, tai ainakaan säännöt eivät koskeneet kaikkia nuoria samalla tavalla. Ohjaajien eväät saattoivat hävitä jääkaapista eikä yhteistä omaisuutta kunnioitettu. Ilmapiiiri oli sekava ja turvaton. Esimerkiksi tilalla ei aikaisemmin ollut pysyviä aukioloaikoja – ovet olivat auki silloin kun ohjaajat sattuivat olemaan paikalla. Isokokoiset pojat osasivat sääntöjen puuttuessa pitää kiinni talon ”vallan kahvasta” sulkien muut nuoret ulkopuolelle.

Kuusi vuotta sitten talolla lähdettiin liikkeelle perussäännöistä. Sovittiin aukioloajoista ja siitä, miten tilalla tulee käyttäytyä. Jatkuva järjestyssääntöjen puute vaati ohjaajilta määrätietoista ja pitkäjänteistä työtä nuorten kanssa. On kaiketi ymmärrettävää, että tilanteessa, jossa nuorten ryhmä on tottunut hallitsemaan tilaa, uusien ohjauksellisten rakenteiden luominen ei voi tapahtua itsestään lyhyen ajan sisällä. Alkuvaiheessa talo laitettiin muun muassa kahdeksi viikoksi kokonaan kiinni ja nuorille tiedotettiin selkeästi mistä tämä johtuu. Lisäksi oveen kiinnitettiin lappu, josta oli luettavissa sulkemiseen johtaneet seikat sekä talon järjestyssäännöt. Tällä tavoin nuoret huomasivat,

¹ Turun nuorisoasiainkeskuksen työntekijät Hanna-Kaisa Jebali ja Mika Raita antoivat tietämyksensä käyttöön tätä paperia laadittaessa. Kiitokset kuuluvat siis heille.

että uudet ja pysyvät ohjaajat ovat tosissaan. Pitkäjänteisen työn mahdollisti käytännössä se, että tilalle saatiin pitkän tauon jälkeen pysyvät ja tilaan sekä ennen kaikkea nuoriin sitoutuneet ohjaajat.

Ohjaajat tekivät – ja tekevät edelleen – jatkuvaa työtä eri ryhmien rasistisen käyttäytymisen suhteen. Etenkin tilassa heikoimmissa asemissa olevien nuorten syrjintään pyritään puuttumaan välittömästi ja tiukoin ottein. Ketään ei nimitellä, tönitä tai suljeta taloyhteisön ulkopuolelle. Lisäksi ohjaajat ovat tehneet kohdennettua työtä vaikeimpien ongelmakäyttäytymisten kitkemiseksi. Erään nuoren kohdalla sovittiin, että hän viettää yhden koulupäivän viikosta nuorisotalolla keskustellen väkivaltaisesta käyttäytymisestä ohjaajien kanssa. Näin väkivallan ja uhan ilmapiiriä saatiin lievennettyä.

Myös nuorisotalon seinien ulkopuolella tehtiin töitä toiminnan kehittämiseksi. Yhteistyötä tehtiin muiden alueiden ja niiden nuorten kanssa. Tässä ohjaajien mukaan on ollut olennaista molemminpuolisten kohtaamisten paikkojen tarjoaminen. Turussa on järjestetty esimerkiksi jalkapalloturnaus, johon osallistui niin skininuria kuin Lausteen nuorisotalon maahanmuuttajataustaisia poikiakin. Vuorovaikutuksessa on päästy eteenpäin nuorten tunnistaessa myös samanlaisuuksia ja yhteisyyksiä pelkkien (ulkoisten) erojen tuijottamisen sijaan. Lisäksi Lausteella alettiin panostaa alakouluikäisten nuorten rekrytointiin. Ohjaajat aloittivat viikoittaisen ”pienien päivä” -toiminnan, jolloin koko tila oli varattu ainoastaan alakouluikäisille. Pienten päivästä tiedotettiin paikallisella koululla ja heti ensimmäisellä kerralla mukaan saatiin 60 lasta. Vanhempien vakiokävijänuorten voimakkaasta vastustuksesta huolimatta muutos vietiin läpi ja sen mukana avoimeen toimintaan on saatu uusia kävijöitä.

Kuten jo alussa todettiin, ovat Lausteen nuorisotalon käyttäjät nyt taustoiltaan kirjava joukko verrattuna aikaisempaan tilanteeseen. Karkeasti luokiteltuna puolet kävijöistä on maahanmuuttajataustaisia ja puolet kantaväestön nuoria. Lisäksi kävijöitä on nyt kokonaisuudessaan enemmän kenties juuri talon lisääntyneestä ”avoimuudesta” johtuen. Muutosta alueen väestörakenteessa ei ole tapahtunut, vaan kävijäkunnan moninaistuminen johtuu ensisijaisesti edellä kuvatuista tekijöistä. Toiminnan kehittämisestä huolimatta tilalla käyvien nuorten arki ei edelleenkään ole pelkkää hymyä: monilla on enenevässä määrin vakavia sosiaalisia ongelmia. Toisaalta tilan ilmapiiri on muuttunut parempaan suuntaan ja yksittäisen nuorten on helpompi astua ovesta sisään. Ohjaajat ovat onnistuneet luomaan luottamussuhteita nuoriin. Niinpä vanhat kävijät tulevat tasaisin väliajoin tervehtimään ja kertomaan elämänsä tärkeistä asioista – siis juuri ne nuoret joiden kanssa on aikaisemmin ”väännetty kättä” kaikkein eniten.